

Лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэм, подряднэ ыкIи нэмыкI организациехэм ялыкIохэм зэлукIэгъу адырилагъ.

етлани плъэзэ кIыхъэм телытагъэу анаIэ зытырамыгъэт мыхъуштхэм япхыгъэ IофшIэныр джыри нахъ тэрэзэу зэхэщэгъэ хъуным шыукIуачIэ ешъухьылI, ащкIэ лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ къатырэ амалхэр жъугъэфедэх», — кыIуагъ Къумпыл Мурат.

Джащ фэдэу Адыгеим и Лышъхъэу пшъэрылхэр кыгъэуцугъэх культурэмрэ спортымрэ япхыгъэ IофшIэнхэр зэхэщэгъэнхэм ылъэныкIокIэ. Къумпыл Мурат кызырIуагъэмкIэ, культурэмрэ спортымрэ япсэуалэхэр зышIоигъо пстэуми

мэхъанэшхо зилэхэм ащыщ а учреждениехэм Iоф ащызышIэхэрэм нахъ чаныгъэ кызыхагъэфэныр. Цыфхэр нахъыбэу культурнэ ыкIи спорт Iофтхьабзэхэм ахашуцэх, опыт дэгъоу шыуилэр нэмыкI-хэм алыжъугъэлэс», — кыыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Къуаджэхэм социальнэ инфраструктурэр нахъ дэгъоу ащыгъэпсыгъэным пае къэралыгъо программэхэм кыдалыгъэ Iофтхьабзэхэм мэхъанэшхо зэрIэр Адыгеим и Лышъхъэу кыыхигъэщыгъ. Къэралыгъо программэу «Къуаджэхэм хэхьо-

Лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ япхырышIэнкIэ псэуалэхэм яшын, ягъэкIэжын ыкIи яигъэклотыгъэ гъэцэкIэжын япхыгъэ Iофыгъохэм ащ щатегушылагъэх. Анахъэу кызыщыуцугъэхэм ащыщхэр еджаплэхэр, кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэр, культурэм иунэхэр, Iэзаплэхэр, спорт комплексхэр, инженер, транспорт ыкIи инфраструктурэ псэуалэхэр. Ахэм анэмыкIэу проект инхэм япхырышIын макIо: зыгъэпсэфыплэу «Лэгъонакъэрэ» промышленнэ паркэу «Инэмрэ» ягъэпсын диштэу ищыкIэгъэ инфраструктурэри ашIы. Къумпыл Мурат анаIэ зытыраригъэдзагъэхэм ащыщхэр зэзэгъыныгъэхэу зедашыштхэм ягъэхъазырын нахъ пылынхэр, проект-сметнэ документхэм, джащ фэдэу псэолъэшын ыкIи гъэцэкIэжын IофшIэнхэмкIэ плалэхэр укIуагъэ мыхъунхэр. КъулыкIухэм япащэхэм кIалотагъ Iофтхьабзэхэу зрахъэхэр.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ ипшъэрылхэр зыгъэцэкIэрэ Евгений Лебедевым кызырIуагъэмкIэ, 2023-рэ илъэсым республикэм кIэлэцIыкIу Iыгыплэ 3 щашыгъ, еджэплэ 7-мэ игъэклотыгъэ гъэцэкIэжын IофшIэнхэр арашIылагъэх, ащ нэмыкIэу еджаплэхэм яспортзали 4 агъэцэкIэжыгъ. Мы илъэсым къуаджэу Бжыхъэкъоежым еджэплэкIэм IофшIэн щиблагъ, ТэхъутэмыкIое районым еджэплэ 3 щашышт, къалэу Мыекъуапэ щэгъэпсырэ еджаплэм епхыгъэ IофшIэнхэм япроцент 40 фэдизыр агъэцэкIэгъэх. 2024-рэ илъэсым еджэплэ 6 агъэцэкIэжынэу агъэнэфагъ.

АР-м и Лышъхъэу кыыхигъэщыгъэхэм ащыщ организациакIэхэм ащэгъэджэ-

штхэм язэхэщэн, якъыхэхын мэхъанэшхо зэрIэр. IофышIэхэм ягъэхъазырынкIэ АР-м псауныгъэм икIэухъумэнкIэ и Министерствэ пшъэрылхэр гъэнэфагъэхэр фашыгъэх. Хэбзэ къулыкIухэм республикэ медицинэ колледжым гъэсэныгъэм Iоф зынэсын фэе лъэгаплэм диштэу шыгъэным пае ищыкIагъэр рагъэгъоты. Мы илъэсым ащ рашIыплэрэ игъэклотыгъэ гъэцэкIэжын аухынэу рахъухъагъ. НэмыкI тарихъ мэхъанэ зилэ псэуалэхэм афэдэу мы унэр агъэпсын гухэлъ яI. АР-м псауныгъэм икIэухъумэнкIэ иминистрэ МэрэтыкIо Рустем кызырIуагъэмкIэ, 2023-рэ илъэсым псэолы 5 атыгъ. 2024-рэ илъэсым врач амбулатории 5 ашышт, псэуплэу Инэм поликлиникэу ашIырэрэ аухышт. Ащ дакIоу а псэуалэхэм къапэлулъ чIыплэхэр зэтырагъэпсыхъэх, урамхэм якъэгъэнэфын анаIэ тырагъэты.

АР-м IофшIэнырэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Мырзэ Джанбэз кыIотагъ отделениеу «Активное долголетие» зыфилорэм ишын зэрэклорэр. Мы илъэсым ыкIэм ехъуллэу псэуалхэр аухынэу щыт. А учреждением еклорэрэ гъогур зэтырагъэпсыхъащ, къыпэлулъ чIыплэри чыгI-къэгъагъэхэмкIэ агъэкIэрэклэшт.

«ТэркIэ мэхъанэшхо иIэу щыт зыныбж хэклотагъэхэм афэлъэкIышIымкIэ щылэныгъэм яшIуагъэ кышцегъэклон амал ялэным, ежъхэми цыфхэр къафэгумэ-кIынхэм, анаIэ къатырагъэтыным. Ау сьд фэдэ псэукIэ амал дэгъу ахэм ядгъэгъотыгъэми, унагъоу зэрысхэм фэдэ зихъуштэп. Арышъ, зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ, анахъэу

кызыфагъэфедэн алъэкIыным, цыфхэм ахэр якIуаплэу хъунхэм анаIэ тырагъэтын фэе. Илъэсэу икIыгъэм культурэм ылъэныкIокIэ псэолы 6-мэ IофшIэн гъэнэфагъэхэр арашIылагъэх. Псэуплэу Первомайскэм псауныгъэм игъэпытэн фэгъэхыгъэ комплексым ишын щаухыгъ. НэмыкI спорт псэуалэхэм яшын те-гушылэх. Джащ фэдэу ныбжьыкIэ политикэм ылъэныкIокIэ Iофтхьабзэхэр зыщызрахъанхэ алъэкIышт чIыплэхэм ягъэнэфэнкIэ пшъэрылхэр къэуцугъэх.

«Проектхэр шIуагъэ хэлъэу зэшIохыгъэнхэм кыкIырэп псэуалэхэр дгъэ-кIэжынхэр ыкIи кIэхэр тшIынхэр, мыщкIэ

ныгъэ ягъэшIыгъэныр» зыфилорэм ипхырышIын 2023-рэ илъэсым сомэ миллиард 1,232-рэ пэлуагъэхъанэу агъэнэфэгъагъ. Мы илъэсым гъэрэкло рагъэжъэгъэгъэ псэолы 3-мэ япхыгъэ IофшIэнхэр лъагъэклотэштых. Ащ нэмыкIэу Красногвардейскэ районым игъогухэм ягъэцэкIэжынкIэ ыкIи язэтэгъэпсыхъанкIэ проекткIэу 9 агъэнэфагъ.

ХэушъхъафыкIыгъэу зэлукIэм хэлажъэхэр зытегушылагъэхэр Адыгеим социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэмкIэ Iофтхьабзэхэу 2024-рэ илъэсымкIэ зэшIуахынэу щытхэр ары.

(ИкIэух я 2-рэ нэкIуб. ит).

Льэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ

(ИкӀуэх).

АР-м экономика хэбэныгъэмкӀэ ыкӀи сатымукӀэ иминистрӀэ Шуджэн Заур къы-зэриуагъэмкӀэ, программэм тегъэпсыхьа-гъэу ТэхьутэмькӀэе районим ипромыш-леннэ район гъэфэблӀэ зыхэтӀшт про-изводственнэ унӀр щашӀы. Инвестицион-нэ ыкӀи предприниматель лофшӀӀӀнӀм зегъэушӀомбгъуэным пӀае игъэкӀотыгъэу лоф адашӀӀӀнӀу игъо афӀӀӀӀгъу. Бизнес цыкӀлурмэ гурытымрэ, цыфхэр зычӀӀӀ-сӀштӀх унӀхэм яшӀын, банкхэр социальнэ проектхэм зэрахӀӀӀӀхэрэм япхыгъэ лофыгъохэри ащ къыхеубытӀх.

Республикэм и ЛышхьӀӀӀ анахь мӀ-хьанӀшхо зӀратыр проектхэм зыкӀӀӀ ащӀӀӀӀу зыгъӀӀӀӀӀӀӀу «ЛӀгъонакъ» ишӀын къышӀӀӀуцгъ. ИлӀӀӀӀӀ икӀыгъэм ащ иинфраструктурэ сомӀ миллиарди 4 фӀдиз къыфыхагъӀкыгъагъ, мы илӀӀӀӀӀ джыри миллиарди 2-м еху ащ пӀӀуагъ-хьанӀу рахуьхьагъ. АР-м и ЛышхьӀӀӀ къызӀэрӀхыгъӀӀӀгъэмкӀӀ, проектӀу стра-тегическӀэ мӀхьанӀшхо зӀлӀр пхырышӀ-гъӀӀӀӀ пӀае республикэм бӀӀӀӀӀӀӀ. Джыри мӀхьанӀшхо зӀлӀ зы пӀӀуагъэ къыхагъӀӀӀгъӀӀӀ фае — ДжӀгӀокӀо гъӀху-нӀм щашӀӀшт этнопаркыр. АщӀ лофышхо щызӀӀӀӀуахыгъ. ПӀӀӀӀӀу ГончаркӀм Букреевым ычӀӀӀӀӀ щыт дендрологическӀэ паркӀу дӀтми мӀхьӀӀӀ ин ил, сыда пӀомӀ республикэм зӀкӀо къаӀӀӀӀӀӀр ащ ащӀӀ-щтых. Гъогухэм язӀтегъӀӀӀхьанкӀӀ ыкӀи ягъӀӀӀӀӀжынкӀӀ хӀбӀзз къулыкъухэм лофшӀӀӀӀ ащ щызӀӀӀуахыгъ. Ащ нӀмыкӀӀӀ паркым дӀт административнӀ унӀм игъӀ-кӀотыгъэ гъӀӀӀӀӀжынкӀӀху рашӀылӀӀхэрӀр шӀӀӀӀу ыкӀӀм фӀӀӀӀӀӀхы. А гъӀӀӀӀӀжынкӀӀ лофхэм сомӀ миллион 18,4-рӀ аӀӀуагъ-хьагъ.

«ЗекӀонымкӀӀ инфраструктурэм зыз-редгъэушӀомбгъурэм имызагъоу, а чы-пӀӀм шыпӀӀӀхэрэм джырэ уахӀтӀм диштӀрӀ цыӀӀӀӀ-пӀӀӀӀӀ ялӀным тельытӀ-гъӀ амалхэр ятӀгъӀгъотых. ТапӀкӀи про-ектхэр зӀкӀӀ ыкӀӀм зӀрӀӀӀдгъӀӀӀштӀхм тӀдӀӀӀжӀӀшт. ЛофӀу дгъӀӀӀӀӀр зӀкӀӀ шапхӀӀхэм адиштӀн, охӀтӀ гъӀӀӀӀӀгъӀу цыӀӀӀхэм ухыгъӀ хуьнх ыкӀи цыӀӀхэм яшӀоигъоныгъӀхэм адиштӀнх фае», — къыӀуагъ КъумпӀыл Мурат.

ЛӀрыфӀгъу кӀӀӀӀ цыӀӀӀӀӀ гъӀӀӀӀгъ-ным епхыгъэ лофхэм атегушӀӀӀхӀзз мы илӀӀӀӀӀ рахуьхьагъӀхэр гъӀӀӀӀӀӀгъӀ зӀрӀӀӀӀштӀх лофыгъохэм ахӀӀӀӀӀӀгъӀ. «КъӀӀӀ цыӀӀӀӀӀ ЛӀрыфӀгъу» зыфилорӀ проектм диштӀу 2024-рӀ илӀӀӀӀӀ чы-пӀӀ 36-рӀ зӀтырагъӀӀӀхьагъ. КъӀӀӀу МыекъуапӀкӀӀ бульварӀу «ТекӀоныгъэм ия 55-рӀ илӀӀӀ» зыфилорӀм изӀтегъӀ-псыхьанкӀӀ пшӀӀӀӀӀхэм шхьафӀу къа-щӀуцгъӀх.

ПӀӀӀӀӀ-коммунальнӀ хъызмӀтыр гъӀ-кӀӀжыгъӀӀӀ епхыгъу къыхагъӀӀӀгъӀ фае «Псы къабзӀр» зыфилорӀ проектм игъӀӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀр. АР-м пӀӀӀӀӀ-шынымкӀӀ, транспортмкӀӀ, унӀ-комму-нальнӀ ыкӀи гъогу хъызмӀтымкӀӀ иминистрӀ иӀӀӀр гуӀдзӀу ЛафышӀӀ РӀмӀ-зан къызӀериуагъэмкӀӀ, 2024-рӀ илӀӀӀӀӀ сомӀ миллион 161,7-рӀ фӀдиз зыпӀӀу-хьагъ псыубытыпӀӀ пӀӀӀӀӀ 6 ашӀӀшт е зӀтырагъӀӀӀхьагъӀшт. Ащ нӀмыкӀӀӀу 2023-рӀ илӀӀӀӀӀ АдыгъкӀӀӀ гъӀӀӀӀӀӀӀ сетӀ километр 14,5-рӀ фӀдиз хуьрӀм язӀтегъӀӀӀхьан аублагъ, лофшӀӀӀӀхэр сомӀ миллион 267-кӀӀ къафӀдӀкӀыштых. Мы илӀӀӀӀӀ чӀӀӀӀӀӀгъум проектыр гъӀ-цӀӀӀӀӀ хуьнӀу ары зӀрӀӀӀӀӀхьагъӀр. КъӀӀӀу МыекъуапӀ жы хуьгъ псыры-

кӀуапӀӀу илӀхэр зӀблӀӀхуьгъӀнхэм епхыгъэ лофшӀӀӀӀхэри лӀагъӀкӀуатӀх. ИлӀӀӀӀӀ икӀыгъэм сомӀ миллион 117-рӀ фӀдиз ахэм аӀӀуагъӀхьагъ. КъыкӀӀӀӀӀӀӀр илӀӀӀӀӀ федеральнӀ программӀм ха-гъӀхьаным пӀае джырӀкӀӀ документхэм ягъӀхьазырын фежъагъӀх.

КоммунальнӀ фӀло-фашӀӀхэм атефӀ-хэрэм зӀхуькӀыныгъӀхэр зӀрафӀхуьхэрэм, унӀ-коммунальнӀ хъызмӀтым ыльӀӀӀӀӀ-кӀӀ уасӀхэм зӀрахӀхӀрӀм атегушӀӀӀӀгъӀ. ИгъӀӀӀӀӀгъӀ гъӀӀӀӀӀжынкӀӀхэм аӀае цыфхэм къатырӀр процент 89-м нӀсыгъ. ИлӀӀӀӀӀ икӀыгъэм унӀ 126-рӀ агъӀӀ-кӀӀжыгъӀ. Мы илӀӀӀӀӀ квадрат метрӀ мин 340,5-рӀ фӀдиз зыубытыр унӀ 151-рӀ агъӀӀӀӀӀжышт, ахэм сомӀ мил-лион 313-рӀ аӀӀухьагъ.

ОбщественнӀ транспортм илофшӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀӀӀгъӀ епхыгъу пшӀӀӀӀӀ гъӀӀӀӀӀӀгъӀхэр афашӀӀӀгъӀ. НепӀкӀӀ республикэм пӀае кӀӀу автобус 20 къа-щӀыгъ. МыекъуапӀ общественнӀ транс-портыр автобус маршрут 23-мкӀӀ ыкӀи троллейбус маршрути 9-кӀӀ мӀзекӀо.

Цыфхэм ялӀӀуӀхэм къащӀӀӀӀгъӀ ло-фыгъохэм язӀшӀӀӀхын лӀӀӀӀу аналӀ тетӀу атегушӀӀӀӀгъӀ. Псауныгъэм икӀӀӀхуьмӀн, гъӀӀӀӀӀгъӀм, социальнӀ ухуьмӀныгъӀм, унӀ-коммунальнӀ хъызмӀтым альӀӀӀӀӀ-кӀӀ нӀбгырӀ гъӀӀӀӀӀгъӀхэм лӀӀӀӀӀгъу афӀхуьнху пшӀӀӀӀӀ афашӀӀӀгъӀ. АнахьӀу лӀӀӀӀӀгъу зыщӀӀӀӀӀгъӀхэр хуьшхьафӀ-кыгъӀ дӀз операцием хӀӀӀӀӀхэрэм яунагъохэр ары. ПшӀӀӀӀӀху зыгъу къашӀӀӀгъӀхэр зӀкӀӀӀм аӀӀу зӀшӀӀӀхын зӀрӀӀӀӀӀхэр АдыгӀеим и ЛышхьӀӀӀ къы-хыгъӀӀӀгъӀ.

ИкӀӀуьм КъумпӀыл Мурат къызӀериуа-гъэмкӀӀ, лӀӀӀӀӀуаӀӀхэмкӀӀ шӀуагъ

хӀӀӀу лофшӀӀӀӀхэр зӀшӀӀӀхын мӀхьӀу ыкӀи хӀбӀзз къулыкъухэм ялӀӀӀӀӀхэм, подряднӀ организациӀхэм ыкӀи нӀмыкӀ лӀӀӀӀӀхэм япӀӀӀхэм гъӀхьагъӀ хӀӀӀу лофшӀӀӀӀхэр зӀшӀӀӀхын зӀрӀӀӀӀхэрэм аӀае зӀрафӀӀӀӀр къыхыгъӀӀӀгъӀ.

Ахэм ащӀӀхэр федеральнӀ гупчӀэм хыгъӀунафӀкыгъӀгъӀ: къуаджӀхэр нахь зӀтегъӀӀӀхьӀгъӀнхэм фӀгъӀхьыгъӀ про-граммӀм игъӀӀӀӀӀӀ хӀгъӀгъум имуни-ципальнӀ образование анахь дӀгъоу къыхагъӀӀӀгъӀхэм АдыгӀеим имуниципалитети 3 ахӀӀӀӀ. МыекъопӀ, КошхьӀӀӀ, Теуцожь районхэм ялӀӀӀхьӀтетхэм лӀӀ-ныкӀо зӀфӀшхьафхэмкӀӀ текӀоныгъӀр къызӀӀрӀдахыгъэм пӀае ЛышхьӀӀ дип-ломхэр аритыжыгъӀх. АнахьӀу етӀани Херсон хӀкур зыкӀ игъӀуцожыгъӀӀнӀм республикӀм зӀрӀӀӀӀӀӀӀгъӀ къыхагъӀ-щыгъ. ГъӀӀӀӀӀгъӀ зыщӀӀӀӀӀгъӀӀӀр организациӀхэм ягъӀӀӀӀӀжынкӀӀ яшӀын-рӀ аӀае УФ-м пӀӀӀӀӀӀӀнӀмкӀӀ и МинистертвӀ и РӀзӀныгъӀ тхыль респуб-ликӀм къыфагъӀӀӀшӀагъ, пшӀӀӀӀӀӀӀ зӀшӀӀӀӀхуьр гупчӀхэм яшӀынкӀӀ ыкӀи Херсон хӀкур къэралыгъо фӀло-фашӀӀхэм язӀшӀӀӀхын епхыгъэ лофшӀӀӀӀхэр зӀрӀӀӀ-зӀхӀагъӀм пӀае УФ-м экономика хӀхьо-ныгъэмкӀӀ и МинистертвӀ и РӀзӀныгъӀ тхыль къыфагъӀӀӀшӀагъ.

«Херсон хӀкур и ГеническӀ район тыналӀ тедгъӀӀӀнӀу пшӀӀӀӀӀ зӀрӀӀӀӀӀ-тшӀӀӀжыгъӀм диштӀу илӀӀӀӀӀ икӀыгъэм бӀ зӀшӀӀӀхын тӀӀӀӀӀгъӀ. ТызхӀхьӀгъӀ илӀӀӀӀӀ гухӀл инхэр тилӀх. ИлӀӀӀӀӀ икӀыгъэм проектхэм язӀшӀӀӀхын хӀӀӀӀӀ-гъӀ ыкӀи ащӀӀӀ зышӀуагъӀ гъӀӀӀӀӀӀӀгъӀ типсӀӀӀӀӀӀ инӀу сафӀӀӀӀ. ЛофӀу зӀдӀдгъӀӀӀӀрэм икӀӀуӀхэм къагъӀӀӀ-кӀӀжы унашӀоу тшӀӀӀхэр зӀрӀӀӀӀӀхэр ыкӀи игъоу зӀрӀӀӀӀхэр. Ти ПрезидентӀм Владимир ПутинӀм къыгъӀуцгъӀ пшӀӀ-рылӀхэр ыкӀи кӀӀӀӀӀ ар зыфӀхуьгъӀ стратегическӀэ лофтхӀӀӀӀхэм ягъӀӀӀӀ лӀыдгъӀӀӀӀшт», — къыӀуагъ респуб-ликӀм ипӀӀӀ.

АР-м и ЛышхьӀӀ ипресс-къулыкъу

КультурнӀ кӀӀӀӀ ашӀӀӀӀӀӀӀ

Абхъаз Республикэм икӀӀӀӀӀ сурӀт кӀӀӀӀӀӀуапӀӀу Сыхуьм дӀтым ихъарзынӀщ машӀом зыкӀышӀшти, искусствӀм икӀӀӀӀу цыуьхуьмӀгъагъӀр зӀкӀ пӀомӀ хуьнӀу стыгъӀ.

зы кӀӀӀӀӀу стыгъӀ. ИбгъӀӀӀжынкӀӀ умылӀӀӀӀшт чӀӀӀӀӀӀ тшӀӀӀгъӀ».

СурӀт кӀӀӀӀӀӀуапӀӀм ипӀӀӀу Сурам Сакания тиабхъаз лофшӀӀӀӀхэм къазӀрафӀӀӀӀӀгъэмкӀӀ, машӀом унашхьӀм зыкӀышӀштагъ. МӀшӀӀӀӀӀӀӀхэр зӀрегъ-цафӀӀӀӀӀмкӀӀ, жы хуьгъэ электрическӀм ирыкӀуа-пӀӀӀхэм ар алкы кыкӀыгъ. КъӀӀӀӀӀгъӀр мӀкӀӀ дӀдӀу сурӀт кӀӀӀӀӀӀуапӀӀм ихъарзынӀщ стыгъӀ. МашӀом къыхахыжыгъӀ сурӀтхэр Абхъаз драматическӀэ театрӀм чӀӀӀӀӀӀгъӀх, сурӀтышӀхэм ащӀӀхэм ялӀшӀӀӀгъӀхэр агъӀӀӀушӀӀхэм пӀае ядӀжӀ ахьыжыгъӀх.

Абхъаз искусствӀм ышӀыгъэ чӀӀӀӀӀӀхор пӀтӀӀуим агу кӀеуагъ. **УФ-м культурӀмкӀӀ иминистрӀу Ольга ЛюбимовӀм ащ фӀгъӀхьыгъӀу ителеграм-канал къышӀӀӀхыгъ:**

«Урыс музеим, ТретьяковскӀэ галереем, реставра-циемкӀӀ Къэралыгъо научнӀ-ушӀӀӀӀ институтым, И. Грабарь ычӀӀ зыхьырэ Урысые художественнӀ научнӀ-реставрационнӀ гупчӀм ялӀӀӀӀхэр, культурӀмкӀӀ МинистертвӀм илофшӀӀӀхэр Сыхуьм охӀтӀ благъӀм дгъӀӀӀӀӀхы».

СурӀтӀу машӀом къыхахыжыгъӀхэм, ахэм апыл тхылӀхуь хъарзынӀщым хӀӀыгъӀхэм язытӀт аушӀӀӀшт. Лоф зӀрадашӀӀӀхуьр агъӀӀӀӀӀ, зӀтебгъӀуцожынкӀӀ пӀӀӀӀӀштхэр къахӀӀӀштх.

ИскусствӀм ыльӀӀӀӀӀӀ Абхъазым ышӀыгъэ чӀӀӀӀ-гъӀшӀом фӀгъӀхьыгъӀ гупчӀӀӀӀхэмкӀӀ АдыгӀеим исурӀ-тышӀхэр «Адыгъ макъм» къыдӀгъоцагъӀх. **АР-м ина-роднӀ сурӀтышӀӀу, АР-м исурӀтышӀӀхэм я Союз хӀтӀу Хуьажь РӀмӀзан:**

«Абхъазым исурӀтышӀӀхэм я Союз итхьаматӀу, скульп-торӀу Виталий Джения синӀӀуас. ШӀошхуьгъуае къа-щӀышӀыгъӀр... Абхъаз сурӀтышӀӀ лӀӀу ж пӀӀӀӀхэм ялӀшӀӀӀхэр икӀӀӀӀӀу пшӀӀӀӀӀхӀ пӀӀӀӀӀштӀ. Ащ фӀдӀм зӀрӀӀӀӀӀгъӀр тхьамыкӀӀӀгъошху, лӀӀӀӀу сыгу кӀео. ГрознӀм, Цхинвал заӀу ащӀӀӀӀӀгъӀхэм ауж ясурӀт кӀӀӀӀӀӀуапӀӀхэм ячӀӀӀӀӀхэр зыгорӀушӀӀу игъӀ-кӀуьжыгъӀнхэм пӀае шӀушӀӀ лофтхӀӀӀӀ зӀхӀтӀӀӀгъагъ

— тисурӀтышӀхэм ялӀшӀӀӀхэм ащӀӀхэр афӀдгъӀӀӀ-гъагъӀх. СурӀт кӀӀӀӀӀӀуапӀӀр лӀӀӀӀӀ, пӀӀӀӀ фае. АшӀӀӀӀӀӀгъӀр — лӀӀӀӀ искусствӀм итарихъ».

УФ-м ыкӀи АР-м янароднӀ сурӀтышӀӀу Къат Те-уцожь:

«Абхъазхэр япӀӀӀӀӀӀӀ, жабзӀу аӀулымкӀи, шӀӀн-ха-бзӀу зӀрахьӀрӀмкӀи тӀунӀкыошых, тӀкыошых. ЦыфшӀӀӀх, гукъабзӀх, къыздӀеджӀагъӀхэр бӀу ахӀӀӀх. Сыхуьм сы-щӀылагъ, ежхӀӀри къытхӀӀӀх, тыздӀӀӀӀӀ, тызӀӀӀӀӀ. ЧӀӀӀӀӀӀӀ ашӀыгъ. Ар зӀхӀӀӀӀӀӀ, кыбгъурылӀоныр кӀын дӀд. ЛӀӀӀӀу сыгу кӀеуагъ, абхъаз лӀӀӀӀ искусствӀм сыфӀтхьаусых».

Апснымедиа къызӀритырӀмкӀӀ, тхьамыкӀӀгъо хуьгъ-ӀшӀӀӀӀм фӀгъӀхьыгъӀ джӀӀӀӀӀӀ республикӀм иминистрӀхэм я Кабинет фӀаӀлоу Абхъаз РеспубликӀм и Парламент идепутатхэм аштагъ. Абхъазым икультурӀрӀ итарихьӀрӀ къызыгъӀгъунӀрӀ учреждениӀхэм яматери-альнӀ-техническӀэ зытет щынӀгъончӀӀу ыкӀи непӀрӀ мафӀм диштӀу гъӀӀӀӀӀӀнӀм пӀае ищӀӀӀӀгъӀм фӀдизӀу къэралыгъо лӀӀӀӀӀу ыгъотын зӀрӀӀӀӀӀ джӀӀӀӀӀӀм щыхӀгъӀунафӀкыгъӀ.

Джырэ уахӀтӀм уплӀӀӀӀӀ-лӀыхьон лофшӀӀӀӀхэр Аб-хъазым икӀулыкъу гъӀӀӀӀӀӀхэм зӀшӀуахы.

ТӀУ Замир.

ЗӀлӀӀӀӀрӀ Абхъаз сурӀтышӀӀху Александр Чач-ба-ШервашидзӀе, Владимир Контариевым, Марина Эшба, Виталий Лакрба, Валерий Гамгия, Виталий Джения, Амиран Адлейба ыкӀи нӀмыкӀхэм ясурӀтхэр мыщ чӀӀ-лыгъӀх.

Абхъаз Республикэм илӀӀӀӀ гъӀӀӀӀӀ «Апсны» цылӀӀӀӀрӀ тӀлофшӀӀӀгъухэм «Адыгъ макъм» къызӀрӀ-фӀӀӀӀӀӀмкӀӀ, тхьаумӀфӀӀ пӀӀӀӀӀӀм сыхьӀӀӀр пӀӀым цыублагъӀу бӀым нӀс мӀшӀӀӀӀӀӀӀхэр ошӀӀ-дӀмышӀӀа-гъӀм пӀӀуцгъӀх. СурӀт минипӀӀым щыцӀу машӀом къыхахыжышӀуьгъӀр 200 фӀдиз нылӀ.

«СурӀт кӀӀӀӀӀӀуапӀӀм ия 2-рӀ къат хъарзынӀщыр зытетӀгъӀр. Абхъаз сурӀтышӀӀхэм ялӀшӀӀӀгъӀ 4000 ащ цыуьхуьмӀгъагъ. Абхъазым иӀӀӀрӀ сӀнӀхьӀӀ сурӀтышӀӀу Александр Чачба-ШервашидзӀе илӀшӀӀгъӀ 300 ахэм ахӀӀыгъ, — къафӀӀӀӀӀгъ Апснымедиа ижурналист-хэм Абхъазым культурӀмкӀӀ иминистрӀ илӀӀӀӀӀ зыгъӀӀӀӀӀр Динара Смыр. — А сурӀтхэм ащӀӀӀу

АР-м и Лышъхъэ иунашъу

Рэзэныгъэ тхылъ ятыгъэным ехыллэгъ

Хэбзэгъуцугъэр мыукъогъэнымкӀэ гъэхъагъэхэр зэрӀлэхэм фэшӀ Рэзэныгъэ тхылъ ятыгъэнэу:

1) **Аксанычева Еленэ Валерий ыпхъум** — Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ канцеляр лӀфхэмкӀэ ыкӀи режимымкӀэ иотдел ипашэ игуадзэ;

2) **Кубэщыч Айдэмыр Азэмат ыкӀом** — Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ иследственнэ гъэорышлӀпӀэ иотделение иследователь;

3) **Плотников Евгений Сергей ыкӀом** — Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ

идежурнэ часть иоперативнэ дежурнэ илэпылэгъу;

4) **Сафошкина Наталья Анатолий ыпхъум** — Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ къэбар технологиехэмкӀэ, связымкӀэ ыкӀи къэбархэм яухъумэнкӀэ игупчэ иотделение иинженер шъхьалэ;

5) **Уджыхъу БислӀан Амин ыкӀом** — Урысыем хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ уголовнэ лыыхъунымкӀэ иотделэу Красногвардейскэ районым цыӀэм иотделение иоперуполномоченнэ шъхьалэ;

6) **Шэуджэн РуслӀан Гъээзэлый ыкӀом** — Урысыем хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ иму-

ниципальнэ отделеу «Адыгейский» зыфилорэм административнэ уплӀэкӀунхэмкӀэ инспектор;

7) **Шубина Ларисэ Юрий ыпхъум** — Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ илофшӀлэхэм адэлэжъэгъэнымкӀэ гъэорышлӀпӀэм ипашэ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 22-рэ, 2024-рэ илэс
N 3

Гъогухэр къабзэх

Тхъаумафэу кӀуагъэм осэу къесыгъэм ыуж республикэм игъогухэм язытет тызыкӀэупчӀэм, ащ фэдэ джэуап «Адыгеяавтодорым» къытитыгъ.

Гъогухэм ягъэцӀкӀэжынкӀэ ыкӀи ялыгъынкӀэ отделеу ипашэу Дмитрий Бороненкэм къызэриуагъэмкӀэ, зэрагъэ-къэбзагъэхэм нэмыкӀэуи мыцӀлӀпӀэгъонхэм пае пшахъо атыратэкъуагъ.

— Тхъаумфэ пчӀэдыжъым осыр нахълӀэш къызэхъур ары техникэр гъогухэм затехъагъэр, бэу ащызэтыримыхъаным фэшӀ къытесэрэр тыратхъуцтыгъ. КъыкӀэлъыкӀогъэ чэщым осыр зэуцужыым, тыримыгъэцтыхъэзэ агъэкъэбзагъэх. ПстэумкӀи техникэ зэфӀшъхъафэу 60-м ехъу республикэм игъогухэм атехъэгъагъ,

пчӀэдыжъым нэс анахъ шъхьалэхэу, нахъыбэу транспортыр зыщызекӀохэрэр щынэгъончъэ ашӀынхэу игъо ифагъэх, зынэмысыгъагъэхэр тыгъуасэ агъэкъэб-зэжыгъэх, — **къылуагъ ащ.**

Мыекъопэ администрацием къызэри-тыгъэмкӀи, къалэм игъогухэм язытет лӀэплӀэх. Автотранспортыр бэу зэры-кӀохэрэр, социальнэ псэуалӀэхэм якӀухэрэр, лӀэсрыкӀо гъогухэр апэу агъэкъэб-загъэх ыкӀи анахъэу ахэм аналэ атет.

Осышхо къызесыкӀэ къалэм игъэкъэ-бзэн гъогухэм афэгъэзэгъэ къулыкӀухэм

ямызакъоу, зэкӀэ хъызмэтшлӀпӀэхэр къыхэлэжъэнхэ фае. ЧыплӀэу зэлъаубы-тыхэрэм язытеткӀэ ахэм пшӀэдэкӀыжъ ахы. Ар къэлэ администрацием зэкӀэ-ми агу къегъэкӀыжъы.

Интернет нэклубгъохэр, социальнэ хъытыур агъэфедзэзэ къэлэдэсхэм къат-хыхэрэми алӀэллӀэх, агъэнафэх ыкӀи подрядчикхэм алӀкӀагъахъэ.

Осыр уцугъэп, синоптикхэм къызэра-тырэмкӀэ, джыри къесынэу тапэ илӀ. Арышъ, республикэм игъогу хъызмэт-шлӀпӀэхэм джыри лӀофыбэ апэ илӀ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сэкъатныгъэ зилӀэхэм апае техникэр Адыгеим къащэшт

Сэкъатныгъэ зилӀэхэр щылэныгъэм хэгъэгъозэжыгъэнхэм фытегъэпсыхъэгъэ техникэр 2024-рэ илӀэсым зэгъэгъотыгъэным фэшӀ электроннэ аукционэу зэхашагъэм монополием пэшӀуекӀогъэнымкӀэ Адыгеим икӀулыкӀу хэукъоныгъэ хильэгъуагъэп.

Монополием пэшӀуекӀогъэнымкӀэ Федеральнэ къулыкӀуым Адыгэ Респуб-ликэмкӀэ и ГъэорышлӀпӀэ зымычэзыу уплӀэкӀун физэхищагъ Урысые Феде-рацием и Социальнэ фонд Адыгэ Рес-публикэмкӀэ и Къутамэ. Сэкъатныгъэ зилӀэхэр щылэныгъэм хэгъэгъозэжыгъэн-хэм фытегъэпсыхъэгъэ техникэр зэгъ-гъотыгъэным фэшӀ электроннэ аукцион зызэхашэм зэзэгъыныгъэ системэм ихэбзэгъэуцугъэ ахэм аукъуагъэмэ ыуплӀэкӀугъ.

Москва щылэжъэрэ компанием мо-нополием пэшӀуекӀогъэнымкӀэ къулыкӀуым тхъаусыхэ тхылӀэу къыфигъэхъыгъэр ары аукционыр зэрэрагъэкӀокӀыгъэр ауплӀэкӀуным ушъхъагъоу фэхъугъэр, зэзэгъыныгъэ системэм пылӀ хэбзэгъэ-уцугъэр заказчикым ыукъуагъэу ары ащ къытыгъэр. Ежъ компаниер аукционым хэлэжъагъэп.

«Аукционыр шапхъэу щылӀэхэм адиштэу рагъэкӀокӀыгъ, Краснодар щыц компанием текӀоныгъэр къыдихыгъ, ащ

уасэ анахъ лӀагэр процент 19,5-м нэсэу къыригъэхыгъ, монополием пэшӀуекӀо-гъэнымкӀэ къулыкӀуым хэукъоныгъэ мы лӀофым хильэгъуагъэп», — **къышауагъ къулыкӀушлӀпӀэм.**

Джырэ уахътэм зэзэгъыныгъэм клэт-хэнхэм лӀэныкӀохэр фэхъазырых. Ар загъэцӀкӀэрэ ужым, 2024-рэ илӀэсым имэзэе мазэ шӀомыкӀэу, сэкъатныгъэ зилӀэхэр щылэныгъэм хэгъэгъозэжыгъэн-хэм фытегъэпсыхъэгъэ техникэр Ады-геим къащэшт.

Пыдзэфэ пытэхэм ядэщын фэгъэзэгъэ шӀолъыр операторэу ООО-у «ЭкоЦентр» зыфилорэм илоф-шӀэн хэхъухъэгъэ хэукъоныгъэу моно-полием пэшӀуе-кӀогъэнымкӀэ Федеральнэ къулыкӀуым Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъэорышлӀпӀэ къыхигъэщыгъэхэр дигъэзыжыгъэх.

лофыр къызэлъахыным ушъ-хъагъоу фэхъугъагъэр хъызмэт-шӀлӀпӀишмэ зыкъызырафагъэза-гъэр ары, ахэм шӀолъыр опе-раторым графикэу дагъэнэфа-гъэмрэ зэзэгъыныгъэу дашӀы-гъэмрэ амыгъэцакӀэхэу, игъом пыдзэфэ пытэхэр димышхэу ятхъаусыхэ тхылъ къыщыралоты-кӀыгъагъ.

«ООО-у «ЭкоЦентрэм» дэлажъэхэрэр Адыгэ Республикэм цыпсэурэ цӀыфхэмрэ юридическэ ли-цэхэмрэ. Пыдзэфэ пытэхэр дэццыгъэнхэмкӀэ нэмыкӀ компаниехэм зэзэгъыныгъэ ахэм адашӀын алӀэкӀырэн, сыда нӀомэ «ООО-у «Эко-Центрэм» нэмыкӀэу зы компание Адыгеим итэп ащ фэдэ фӀло-фауӀэхэр ыгъэцакӀэхэу», — **къы-шауагъ монополием пэшӀуекӀогъэнымкӀэ Федеральнэ къулыкӀуым Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъэорышлӀпӀэ.**

Монополием пэшӀуекӀогъэным-кӀэ къулыкӀуым шӀолъыр опера-торым зыфигъэзэгъагъ, хэукъо-ныгъэхэр дигъэзыжыныхэмкӀэ пӀалъи фигъэнэфэгъагъ.

«ЭкоЦентрэр» уахътэу фагъэ-уцугъэм блӀкӀыгъэп, игъом хэ-укъоныгъэхэр дигъэзыжыгъэх ыкӀи ахэр къэзыушыхъатырэ тхылӀхэр къулыкӀушлӀпӀэм къы-фигъэхыгъ.

Хэбзэгъэуцугъэу щылӀэм елӀы-тыгъэу, шӀолъыр операторым административнэ пшӀэдэкӀыжъ тыралъхъагъ.

ШӀолъыр операторым ыгъэцӀкӀагъ

Анахь дэгъухэм ахалытагъ

Урысыем и ДОСААФ и Гупчэ совет илэгъэ я 6-рэ пленумым икыгъэ илэсым икӀэуххэр шызэфэхысыжыгъэх ыкӀи кыхьэгъэ 2024-м ягухэлхэр щагъэнэфэгъэх.

А. Балабасъ

Зэфэхысыжыжхэм кызыра-гъэпэгъагъэмкӀэ, зыхэхэхэрэ купхэм ялытыгъэу апэрэ чыплэ кызыфагъэшъошагъэхэм Адыгеим и ДОСААФ ахэфагъ ыкӀи зэлпахырэ штандартымрэ шӀэгъэ плакеткэмрэ ащ кыратыгъэх.

Адыгеим и ДОСААФ ипашцэ Барцо Тимур гъэзетэу «Адыгэмак» кызырэфилогатгъэмкӀэ, общественнэ-къэралыгъо организациеу ДОСААФ-р цыфхэр дзэ къулыкӀум фэгъэхъазыргъэхэмкӀэ, дзэ патриотическэ плуныгъэ ягъэгъотыгъэнымкӀэ граждан обществэмрэ УӀэшыгъэ КӀуачӀэхэмрэ зэзыпхыхэрэ лъэныкъоу щыт.

— Хэушъафыкыгъэ дзэ операциеу илэгъэхан къэралыгъо пшъэрылӀэу тилэхэм еклолӀэ гъэнэфэгъэхэр къафэдгъотынхэ фае. ТилофшӀэн зыфэгъээгъэ лъэныкъохэм ащыщхэу гъэсэныгъэ-егъэджэным, патриотическэ плуныгъэм, авиационнэ лофым, физическэ культурэм

ыкӀи дзэ спорт лъэпкӀэ зэфэшъафхэм ямэхъанэ нахь зыкыи-лӀэтыгъ. Ащ диштэу тэри икыгъэ илэсым тилофшӀэн зэрэдгъэпсыщтым ыуж титыгъ ыкӀи типшъэрылӀхэр икӀоу дгъэцӀагъэх, — кыӀуагъ Барцо Тимур.

Зэуж итэу мыгъэ яплӀэнэрэу шӀолыргъо организациеу апэрэ чыплӀэр кыидехы. Урысые Федерациеу и ДОСААФ икӀутамэхэм ялофшӀэн лъэныкъоу 8-кӀэ уасэ афашы: зэхэщэн-установной ыкӀи патриотическэ лофшӀэнхэр, специалистхэм ягъэхъазырын, физическэ культурэр ыкӀи спортыр, авиационнэ, финанс, мылӀку лофхэр, кадрэхэм лоф адэшлӀэгъэныр.

— Адыгеим икӀутамэ зыхэхэхэрэ купым елӀытыгъэу а 1-рэ чыплӀэр илэс зэкӀэлы-кӀохэм кызырэдиыхырым кыгъэпӀагъорэр организациеу зыпкӀэ итэу лоф зэришӀлӀэр ары. Мыр сэ сишӀушӀагъэу щытӀэп,

яло зэхэлӀэу зэрэлажӀэхэрэм ар икӀэух, — хигъэунэфыкыгъ шӀолыргъо организациеу ипашцэ.

Барцо Тимур илэс 14 мэхъу ДОСААФ-м лоф зыщишӀлӀэр. Ащ фэдизым кыкӀоцӀ ялофшӀэн зэрэзэхэтым хэшылӀ дэгъу фырилӀэ хъугъэ. Джащ фэдэу ар хэдзынхэм алыплӀэгъэнымкӀэ Общественнэ штабым хэт, рес-

— Блэкыгъэ илэсхэм афэдэу тилофшӀэн нахь дэгъоу зэрэдгъэцӀэщтым джыри тыпылӀышт. ПшъэрылӀ шъхьалӀэу тилагъэхэри кӀэнэжыгъэх, ахэм ащыщ ныбжыкӀэхэр дзэ къулыкӀум фэгъэхъазыргъэхэнхэр, яхэгъэу шӀу алыгъоу плугъэнхэр, дзэ-учет сэнэхъатхэм, спорт лъэпкӀэ зэфэшъафхэм афэгъэсэгъэнхэр. Мыхэм язэшӀохынкӀэ лъэныкъуабэмэ афэгъээзэгъэ дзэ-патриотиче-

хэр зэрэмыбыбыхэрэм кыхэхыкӀэ аэродромым лоф ышӀлӀэр. Лофтхъабзэхэм япланэу тилэм кыдыхэлӀытагъэу мэфитф егъэджэнхэр мэкъуогъум ехӀулӀэу зэхэтцӀэщтых. Къыхэхгъэщымэ сшӀоигъу, сьд фэдэрэ лофэу етхыжӀэрэмкӀи лӀэпылӀэгъу кытфэхъух Адыгеим и Лышхъэу КъумплӀыл Мурат, АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэу КӀэрэщэ Анзаур, Парламентым и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, сенаторэу Александр Наролиныр. ЗэдэлӀэжыныгъэ пытэ зыдытилӀэхэм ащыщых АР-м идзэ комиссарэу Александр Авериныр, ветеранхэм я Совет итхьаматэу Къоджэ Аслъан, Адыгеим лъэпкӀэ лофхэмкӀэ, лӀэкыб къэралхэм ащыпсӀэурэ тилӀэпкӀэгъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кӀэбар жӀугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр, — кыӀуагъ Барцо Тимур.

ЮШЫНЭ Сусан.

Зэфэхысыжыжхэм кызырагъэлӀэгъагъэмкӀэ, зыхэхэхэрэ купхэм ялытыгъэу апэрэ чыплӀэ кызыфагъэшъошагъэхэм Адыгеим и ДОСААФ ахэфагъ ыкӀи зэлпахырэ штандартымрэ шӀэгъэ плакеткэмрэ ащ кыратыгъэх.

публикэм шызэхашӀэрэ лофтхъабзэхэми чанэу ахэлажӀэ.

Адыгеим и ДОСААФ тапӀкӀэ гухэлӀышӀоу зыдылыгъхэмкӀэ тигушылӀэгъу теупчыгъ.

скэ кластер аэродромэу «МыекӀуапэ (Октябрьский)» зыфи-лорэм щыдгъэпсышт. Мыщ фэгъэхыгъэ тхылӀхэр хъазырых. Ау джыдэдэм къушхъэлӀатэ-

ЗэзэгъыныгъэкӀэ дзэ къулыкӀур

**ЛӀэжӀапкӀэр сомэ мин 204-м ехъу
Федеральнэ зэтыгъо ахьшэ тыныр сомэ мини 195-рэ
ШӀолыргъо зэтыгъо ахьшэ тыныр сомэ мин 200**

**Муниципальнэ зэтыгъо ахьшэ тынхэр:
МыекӀуапӀкӀэ — сомэ мини 105-рэ
ТэхьутэмыкӀое, ДжӀэлжэ, КошхъӀблэ, Красногвар-
дейскэ, МыекӀопӀэ районхэмкӀэ ыкӀи АдыгэкӀапӀкӀэ —
сомэ мини 100 зырыз
Теуцожь районымкӀэ — сомэ мини 120-рэ**

**Дзэ комиссариатхэм
зафэжъугъаз**

Бэшлагъэу зэныбджэгъух

Урысыем ибаскетбольнэ клуб анахь цлэ-рылоу ЦСКА-м илэсипшл пчягъэ езытыгъэ Барцо Аскэр фэгъэхыгъэу кыхэтыутыгъэм мыр кыкълээкло.

Барцом ихъарыныц.

Гъэшлагъэу клубым хэтхэр «ДедкIэ» заджэхэрэ Аскэр хэгъэу ыкIи дунэе баскетболым шызэлъашлэрэ тренер, специалист, ешлэкIо цлэрылабэхэм Iоф адишлэнэу хъугъэ. Джы еж пенсием шылэ нахь мышIэми, ахэм ащышхэм ныбджэгъуныгъэу адырилэр зэпыугъэп.

«Дедым» иныбджэгъу анахь кыпэблагъэхэм ащыц поселкэу Шэхапэ кыхышхыгъэ Владимир Ткаченкэр. Ащ ищылэныгъэ гъогу тхылъ псау тептхыкIын е кинофильмэ тепхын плъэкIышт. ПсышIопэ районим ипоселкэ цыкIу кыдэкIыгъэ шъэожьыеу дунаим ибаскетболист анахь дэгъухэм ащыц хъугъэм икъэбар нэбгырабэхэмкIэ, анахъу ищылэныгъэ зэрипхыштым икы-хэтын кыызфэкIынхэмкIэ, шы-сэтехыплэу цыт.

Володе ыныбжэ илэсипшым нэсыфэкIэ имэфэхэр илэгъу кIэлэцIыкIухэм зэрагъаIорэм текIыштыгъэхэп. Пчэдыжым еджаплэм Iоштыгъ, мидеу еджэщтыгъэу аIо, пчыхэрэ иныбджэгъухэм ахэтыгъ. Спор-тыр икIасэщтыгъ, футболыр ары зыпылтыгъэр. Нахьыжхэми Iэпылэгъу афэхуштыгъ. Унэгъо кызырэкIо кыхышхыгъэ. Ткачен-кэхэр унэ цыкIу ялэу псэупIэ гъунэм цысыгъэх. Ятэ совхозэу «Победэм» шылажэщтыгъ, янэ мэшIокугъогу сымэджэщэу Шъа-чэ дэтым илэсыбэрэ Iоф шы-шлагъ.

Володе ыныбжэ илэс пшыл-кIутIум зынэсыр ары ищылэны-гъэ зэхьокIынэу зыригъэжъа-гъэр. Ащ ыпэкIэ иныбджэгъухэм кыхэмыштыгъэу кIалэм «Шэ-хапэ шыц батыр» цлэр илэ хъу-гъагъ. ШыпккъэмкIэ, ащ фэдэ «Гулливэр» Шъачэ дэсыгъэл. Сантиметри 188-рэ илээгъагъ, ицокъэ размер 49-рэ хуштыгъ. Ыныбжэ емылтыгъэу етIуп-цыгъэуи хахьощтыгъ. Ащ фэдиз зилъэгъгъэ кIалэр футболым пыкIыныш, баскетболым ыуж ихъанэу хъугъагъ.

Еджаплэм мы спорт лъэкIым исекциеу илэм Iоштыгъ, пчэ-дыжэрэ зарядкэ ышIыштыгъ, «силовойкIэ» алытэрэ упраж-

нениием нахьыбэу апылтыгъ. Янэ-ятэхэм Iэпылэгъу афэхушэ, псыр шалэкIэ кымыхъэу, ли-трипшI пчягъэ зэрыфэрэ каст-рюлышхом итэу зэрихъэщтыгъ. Илыпцэхэр ыгъэпытэнхэм пае ахэри тIурытIоу зэпышлэу ыхы-штыгъэхэу кIалотэжы.

— *Силэрэп Володе зыфэдэ хъугъэр, — ылоштыгъ кIалэм янэу Екатеринбург. — Ятэрэ сэр-рэ ащ фэдэу лъэп-лъэгъ дэдэ тыхъугъэп, тиллакъохэми ащ фэдэ кыхэкIыгъэп, ау тикIалэ лъэшэу зилэтыгъ. Къын тэзгъэ-лъэгъурэр зы: фэшIу хъуштыгъыныр гъотыгуай, анахъу кIымэфэ цуакъэхэр ары...*

Охътабэ темышIэу Iошлэныр шлу зылъэгъоу, рихьыжъагъэр ищыкIагъэм нигъэсын шэн зилэ Владимир Ткаченкэр Шъачэ спортымкIэ иеджаплэ чIэхьагъ.

Барцом ихъарыныц.

Къэлэ ыкIи край зэнэкъокъухэм гъэхьагъэхэр ащишыхъэзэ тре-нер цлэрылабэхэм аналэ зыты-раригъэдзэгъ. Москва, Ленин-град е Киев Iошкыныу кье-джэщтыгъэх.

Владимир янэ-ятэхэм ядэлуи, ахэр игъусэхэу Украинэм Iо-жыгъагъ. Ащ шылэу, илэс 16 нахьыбэ зымыныбжэ кIалэр командэу «Строитель» хэтэу Советскэ Союзым ичемпионат иапшэрэ лигэ хэхъэгъагъ. Апэ-рэ илэс дэдэм джэрэ медаль кыхыгъэ.

Ткаченкэм метри 2-рэ сан-тиметрэ 20-рэ илэагъ нахь мышIэми, псынклэу зызэригъа-зэрэмкIэ кыхэщыштыгъ. 1976-рэ илэсым Советскэ Союзым ихэшыпыкIыгъэ командэу зэ-лъашлэрэ Александр Гомельскэр ипащэм хэфэгъагъ. Ткаченкэм ишлушлагъэкIэ Канадэм икIалэу Монреаль шыкIогъэ Олимпиадэм командэм джэрэ медаль кы-щишхыгъ. Ащ ыуж илэсипшIу нахь темышлагъэу, джыри ащ ишлу-шлагъэкIэ, дунэе чемпионатым тыжыын кыхышхыгъагъ. 1980-рэ илэсым Москва шыкIогъэ— Олимпиадэм Владимир яцэнэ-рэ шыхъугъагъ, 1982-м дунаим ичемпион хъугъэ. Мы илэс дэдэм Ткаченкэр зэлъашлэрэ командэу ЦСКА-м джыри зэ зырагъэблагъэм ыгъэзэжы-гъагъ. Ащ илэсипхырэ хэтыгъ.

ТичIыплэгъу медалэу, цлэу ыкIи гъэхьагъэу спортым цы-рилэм фэдиз илэу тыхэгъэу ибаскетболистмэ бэп ахэтыр. Илэс IошIытIу фэдиз хъугъэу ныбджэгъуныгъэ зыдырилэ Ар-видас Сабонис закъу ащкIэ кьенэкъокъун зылъэкIыштыр.

Владимир Ткаченкэм олимпиа-дэхэм Iогъогъогурэ джэрэ ме-даль кыхышхыгъ, дунаим ичем-пион, Европэм изэнэкъокъухэм цэгъогъогурэ текIоныгъэр кьа-щыдихыгъ, Советскэ Союзым ичемпионатхэм гъогъуиплIырэ дышхэр кыхышхыгъ, СССР-м спортымкIэ изаслуженнэ мас-тер, орденэу «Шытхъум ита-мыгъ» зыфилорэр кыфагъэ-шъошагъ, 1979-рэ илэсым «Европэм ибаскетболист анахь дэгъу», «Илэсым ибаскетбо-лист» зыфилорэ цлэхэр кы-хыгъагъэх. 2015-рэ илэсым зэлъашлэрэ Майкл Джордан игъусэу баскетболымкIэ Дунэе федерацием «Шытхъум иза-лэу» илэм хагъэхьагъ.

1990-рэ илэсым, Испанием икомандэу «Гвадалахарэ» зы-хэтыр илэс хъугъэу, шъобж хылыэм ыпкь кыкIау Владимир Ткаченкэр спортым хэкIыжыын фаеу хъугъэ. Илэс 34-рэ ащы-гъум ыныбжыгъ. Джы Моск-ва щэпсэу. Спортым ыуж са-тыу IошIаплэхэм алуыгъ. Уна-гъо иI. Ишхъэгъусэрэ ежыыррэ шъэуитIу зэдаплугъ. Нахьыжыр, Игорь Ткаченкэр, баскетболист хъугъэ, «Динамо» хэтыгъ.

— *Володерэ сэррэ илэс IошIытIу ехъугъэу тызэныбджэ-гъу, — «Адыгэмак» икор-респондент кыфелыатэ Барцо Аскэр. — 1982-рэ илэсым джыри ныбжыкIэ дэдэу ЦСКА-м кьэкIогъагъ. Гугъэплэ инхэр кьэзытырэ спортсменэу шытыгъ, апшэрэ лигэм щешIэщтыгъ ыкIи Союзым ихэшыпыкIыгъэ коман-дэ хэтыгъ. Ау ар баскетболист шыпккъэ зышыхъугъэр Москва. Ыгу зэлухыгъэу, кIалэ чэфылэу шытыгъ, сенаушыгъэшхо хэ-лэыгъ, IошIэныр лъэшэу шлу ылъэгъуштыгъ. ЦСКА-м кыызэ-кIом командэм испортсмен анахь лъэшхэм ахэтыныр къын кыхышхыштыгъ, а лъэхъаным зэнэкъокъушхо шылагъ. Арэу-щтэу цытми, ифэшъошэ чIыплэ клубым шыубытын ылъэкIыгъ. Охътэ кIэкIым нэбгыритIум жа-бзэ кыызэдэдгъоти, зэныбджэгъу тыхъугъ, непэ кызынэсыгъэми ар тыхъугъагъэп.*

КIалэ ныбжыкIэм апэу къо-тэгъу фэхъугъагъэр «Дедыр» ары. Ренэу готыгъ, нахьышIур рилуагъ. Адыгэмэ кыхэхъухъэ-гъэ Владимир, Шэхапи, ащ игъунэгъу псэуплэхэми ахэр бэу адэсых, Барцом псынклэу пэ-благъэ хъугъагъ, непэ кызынэ-сыгъэми «тичеркескIэ» еджэ.

Ткаченкэм иродинэ ежэ на-хы нахьыбэрэ Аскэр кьэкIо. Илэс кьэс Iоми хъунэу Шэх-пэрэ ШэхэкIэйрэ ар ащэлэ. Ныбджэгъубэ шырил. Илэс 77-рэ зыныбжэ «Дедыри» дэгъоу кыызэтенагъ, лъэсэу бэрэ кьэ-кIухъэ, хым, кыушхъэм кьехы-рэ псыхъоу ШэхэщэгъэпскIы, тыгъэм зырегъэу, ыгукIэ зегъэ-псэфы. Иныбджэгъу нахьыкIи сыдигъокIи шыгъушэрэп.

НЫБЭ Анзор.

ШъумышIэрэм цыхъэ фэшъумышI

Сотовэ зэлхыныгъэр ыкIи интернет амалхэр кыызфагъэфедэхъэзэ гъэп-цIагъэ зыхэлэ бзэджэ-шIагъэу зэрахъэхэрэм япчягъэ хэпшыкIэу нахьыбэ хъугъэ.

ХэбзэхъумаIохэм пэшIоры-гъэш Iофтхьабзэхэр зэрахъэхэ-ми, цыфхэм зэдэгущыIэгъухэр адашыхэми, ахэр бэрэ агъэ-делэх, ямылкъуи чIанэ.

«РеспубликэмкIэ оперативнэ Iофхэм язытет зыпкь ит нахь мышIэми, гумэкIыгъо кыызхэ-кыхышхэм ащыц телефон зэлхы-ныгъэр кыызфагъэфедэхъэзэ гъэп-цIаIохэм зэрахъэрэ бзэджэшIа-гъэхэм япчягъэ зыкызызрилэ-тырэр. Хэгъэу IошIаIохэмкIэ Министерствэм зэпымыоу мы лъэныкъомкIэ пэшIорыгъэш Iофтхьабзэхэр зэхещэх нахь мышIэми, Интернетыр, теле-фон зэлхыныгъэр кыызфагъэ-федэхъэ бзэджэшIагъэу зэра-хъэхэрэм ахэхъо», — хигъэу-нэфыкIыгъ министерствэм ипресс-къулыкIу ипащэу Гьомлэш Байзэт.

Байзэт кызырлыуагъэмкIэ, 2023-рэ илэсым гъэпцIагъэ зыхэлэ бзэджэшIагъэ I292-рэ зэрахъагъэу агъэунэфыгъ, блэ-кыгъэ илэсым мышц фэдэ иуахътэ егъэпшагъэм, а пчя-бэр процент 16,6-кIэ нахьыб. Мышц фэдэ хъугъэ-шлагъэхэр нахьыбэу зыцагъэунэфыгъэхэр Мыекъуапэ (хъугъэ-шлэгъэ 634-рэ), ТэхьутэмыкIое районыр (181-рэ), Мыекъопэ районыр (97-рэ). Джащ фэдэу блэкIыгъэ илэсым банк картэхэм ахъщэр аратыгъукIыгъэу хъугъэ-шлэгъи 117-рэ агъэунэфыгъ. Ахэр на-хьыбэу зыцагъэунэфыгъэхэр Мыекъопэ ыкIи ТэхьутэмыкIое районхэр ары. 2023-рэ илэсым анахь зэрар инэу агъэунэфы-гъэр сомэ миллиони 10 фэдиз мэхъу. ГурытымкIэ мазэ кьэс сомэ миллиони 5-м кыщегъэ-жъагъэу миллиони 10-м нэс гъэпцIаIохэм цыфхэм ашлуа-тыгъу.

МылыкIум епхыгъэ бзэджэ-шлагъэхэм, анахъу гъэпцIагъэ зыхэлэ шыкIэхэр кыызфагъэ-федэхъэзэ цыфхэм ямылкъу зэратыгъурэм, обществэмкIэ мэхъанэшхо иI. Ащ фэдэ бзэ-джэшлагъэхэм апэуцужыгъэ-нымкIэ шлуагъэ кьэзытэу кы-хагъэщырэр зэкъодзакIохэм шыкIэ зэфэшхьафэу кыызфа-гъэфедэхэрэм цыфхэр икьоу ащыгъэгъозэгъэнхэр, ащкIэ пэшIорыгъэш Iофтхьабзэхэр адызехъэгъэнхэр ары. Пресс-къулыкIум ипащэ кызырлыуа-гъэмкIэ, АР-м и Пышхъэ мы гумэкIыгъом лъэшэу ыналэ тет, ащ унашъо зэришIыгъэм тетэу мылыкIу кьафатIупши, узыгъэ-гъозэрэ тхьапэхэр кыдагъэкIы-гъэх ыкIи ахэр цыфхэм афа-гоштыгъэх.

ГъэпцIагъэ зыхэлэ бзэджа-шIахэр зэкIэ ззыпхырэр цыфх-хэм егъэлыгъащэу бзэджа-шIэхэм цыхъэ зэрафашIырэр ары. Мышц фэдэ бзэджэшIагъэ-хэр кыхыбжэщынхэр псынклэп. Сыда Iомэ, гъэпцIагъэ зызэ-рахъэгъэ нэуж бзэджашIэхэм

(ИкIлэх я 6-рэ нэкIуб. ит).

Шъумышлэрэм цыхъэ фэшъумышл

(ИкӀлӀух).

зэрэтеогъэхэ телефон номер-хэр чӀадзыжыкх. Ащ кыыхэкӀэу лӀфхэм янахыбэр зехафын альэкӀырӀ, — кыӀуагъ Гьомлэшк Байзэт.

БзэджашӀэм икыыхэгъэщын кыӀнӀу щытми, ащ фэдэ щысӀлӀухэм ягуӀу кыӀшыгъ пресс-кӀулыкӀум ипӀащ.

АР-м иполиции икӀулыкӀу-шӀэхэм пӀудзыгъэ шыкӀлӀмкӀэ гъӀпцӀагъэ зезыхагъӀу зӀгуца-фӀхэрэ бзылфыгъӀу Красно-дар краим щыщыр кӀаубытыгъ.

УголовнӀэ лӀфӀу кыӀзӀлуахы-гъӀмкӀэ лыӀхъун лӀфӀтхӀабзӀу зӀрахыагъэхэм кӀакӀлӀыкӀлоу Урысыем хӀгъӀу кӀоцӀ лӀфхэм-кӀэ и МинистерствӀэ иотделӀу МыекӀуапӀэ щыӀэм икӀулыкӀу-шӀэхэм Краснодар краим щы-псӀурӀэ бзылфыгъӀу илӀӀэс 43-рӀэ зыныбжыр кӀаубытыгъ. ЗӀрагъӀунафыгъӀмкӀэ, ащ анахъ макӀэм едзыгъуищымкӀэ гъӀп-цӀагъэ зыхӀлӀ бзӀэджӀашӀагъэхэр Адыгеим щызӀрхыагъ.

ГуцыӀэм пае, 2023-рӀэ илӀӀэ-сым чӀӀӀыгъӀу бзылфыгъӀэм мессенджер каналхэм ащыщым товар зӀфӀшӀхӀафхэр щӀицӀнхӀу куп зӀхицагъ. Мебель рицӀнӀу ыгъӀугъи, МыекӀуапӀэ щыщ хуӀлфыгъӀу илӀӀэс 29-рӀэ зыныб-жым исомӀэ мин 33-рӀэ кыӀ-зӀкӀигъӀхыагъ.

Ащ нӀмыкӀлӀу мы шыкӀлӀмкӀэ МыекӀуапӀэ щыщ бзылфыгъӀ-тӀум сомӀэ мин 18 ыкӀи сомӀэ мин 15 ашӀуитыгъу.

УголовнӀэ лыӀхъуным икӀулы-кӀушӀлӀхэм бзылфыгъӀэр кӀау-бытыгъ. Мы уахӀтӀэм ащ нӀмыкӀ бзӀэджӀашӀагъэхэр зӀрхыагъӀэм агъӀунафынӀу полицейскӀэхэм хӀушӀхӀафыкӀыгъӀу лӀфӀтхӀабзӀ-хэр рагъӀкӀокӀых.

Урысыем хӀгъӀу кӀоцӀ лӀф-хэмкӀэ и МинистерствӀэ ислед-ственнӀэ отделӀу МыекӀуапӀэ щыӀэм мы хуӀгъӀ-шӀагъӀмкӀэ уголовнӀэ лӀф кыӀзӀлуихыгъ. ИлӀӀэс 5-м нӀс хӀапс бзылф-ыгъӀгъӀэм тыралӀхъан альӀэкӀыщт.

Мы илӀӀэсым гъӀогогъу 20-рӀэ закъыфагъӀзагъ

АР-м хӀгъӀу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и МинистерствӀэ мафӀэ кӀӀэс пӀудзыгъэ шыкӀлӀмкӀэ гъӀпцӀа-гъэ зӀрахыагъӀу бзӀэджӀашӀагъ-хэр егъӀунафых. 2024-рӀэ илӀӀэ-сыр кыӀзыхагъӀэм кыӀшыубла-гъӀу Адыгеим зӀкӀлӀмкӀи мыщ фӀэдэ бзӀэджӀашӀагъэ 20 щызӀ-рахыагъ.

ЗӀфӀхысыжыкхэм кыӀзӀра-гъӀлагъӀорӀмкӀэ, мы илӀӀэсыр кыӀзыхагъӀэм кыӀшыублагъӀу гъӀпцӀагъэ зыхӀлӀ бзӀэджӀашӀа-гъӀу агъӀунафыгъӀэм зӀрар анахъ инӀу фӀэхуӀгъӀэр сомӀэ мин 225-рӀэ. ИлӀӀэс 68-рӀэ зыныбж хуӀлфыгъӀэм телефонмкӀэ кыӀфытеуагъӀэм цыхъӀэ фишӀи, «щынӀэгъончӀэ» счетым ыпшӀӀ-кӀэ зигуӀу кӀӀтшыгъӀэ ахъщӀэр фыригъӀхыагъ.

ШӀӀӀӀӀӀӀ

Мы шыкӀлӀ дӀӀӀмкӀэ Мые-кӀуапӀэ щыпсӀурӀэ бзылфыгъӀу илӀӀэс 70-рӀэ зыныбжыр агъ-делагъ. ГъӀпцӀагъӀэм пенсио-неркӀэм исчет илӀыгъӀэ сомӀэ мин 40 рахыгъ.

АщӀагъӀгуаӀзӀхӀми, ащ кыӀгъӀуцухэрӀп

ПӀудзыгъэ шыкӀлӀр кыӀз-фагъӀефӀдӀӀэ зӀкӀодзакӀохэм гъӀпцӀагъэ зыхӀлӀ бзӀэджӀашӀагъ-хэр зӀрӀзӀрахыӀхэрӀм, аугъо-и-гъӀэ мылӀкур зӀрашӀуатыгъурӀэм афӀгъӀхыгъӀэ кӀӀбарым цыфхэр ренӀу цагъӀгуаӀзӀх нахъ мышӀл-ми, ахэр бӀэрӀ агъӀпцӀӀӀх.

ГуцыӀэм пае, Урысыем хӀ-гъӀу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Минис-терствӀэ иотделӀу ТӀхуӀтӀэмы-кӀое районым щыӀэм мыщ щыпсӀурӀэ илӀӀэс 37-рӀэ зыныбж хуӀлфыгъӀэм закъыфигъӀзагъ гъӀпцӀагъэ кыӀзӀрӀэдзыӀрахыа-гъӀэм фӀгъӀхыгъӀу. Ащ кыӀзӀ-рӀиотагъӀмкӀэ, сотовӀэ зӀпхыны-гъӀэм иоператор фӀэдӀу хуӀл-фыгъӀэр кыӀфытеуи кыӀрилуагъ имобильнӀэ телефон пышӀлӀгъӀэ тарифым ипӀалӀӀэ икӀлӀу ыкӀи ар лыигъӀкӀотӀным фӀшӀ хӀушӀхӀа-фыкӀыгъӀэ приложение кыӀри-гъӀхын фаеу.

КыӀфытеуагъӀэм цыхъӀэ фи-шӀи, кыӀрилуагъӀэр зӀкӀэ ыгъӀӀ-кӀагъ. Ащ кыӀкӀлӀыкӀлоу хуӀл-фыгъӀэм икартӀэ илӀыгъӀэ сомӀэ мин 200-р бзӀэджӀашӀэм кыӀзӀ-кӀигъӀхыагъ.

Урысыем хӀгъӀу кӀоцӀ лӀф-хэмкӀэ и МинистерствӀэ ислед-

джӀэ сакъыныгъӀэ кыӀзыхагъӀе-нӀу. ЗыкӀӀбар шӀумышӀлӀэр приложенихэр телефонхэм атешуымыгъӀуцу, сыда пӀомӀэ шӀуисчет илӀ ахъщӀэр рахын альӀэкӀыщт.

ЗыгорӀкӀэ гъӀпцӀагъэ зыхӀлӀ бзӀэджӀашӀагъэ кыӀжӀудыӀзра-хыагъӀу шӀуеуцафӀэм поли-цием ителефон номерӀу 02-м ыкӀи (мобильнӀэ телефонымкӀэ номерӀу 101-м) шӀуеу.

«ЩынӀэгъончӀэ» счет банкым иӀӀп

Ащ фӀэдэ щыӀу зыӀон ылӀӀ-кӀыщтыр гъӀпцӀагъӀор ары. По-лицием илофышӀлӀхэр мы кӀӀ-барым икӀоу зыщагъӀгъӀозӀнӀу, ежӀхэм анӀмыкӀлӀу ялахыӀл нӀжӀ-лужӀхэр ыкӀи зизакӀоу псӀурӀэ ягъунӀгъухэр мыщ фӀэдэ бзӀэджӀашӀагъэхэм ащӀаухуӀмӀн-хӀу цыфхэм кӀяджӀх.

ХӀбзӀуухуӀмӀкӀо кӀулыкӀухэм ыкӀи финанс учрежденихэм ялофышӀлӀхэр цыфхэм телефо-нымкӀэ кӀафытеонхӀэ, мӀхъанӀэ зилӀэ упчӀлӀхэр адызӀехафынхӀэ альӀэкӀыщтӀ.

Джащ фӀэдӀу финанс органи-зациехэм алутхэр телефонымкӀэ цыфхэм афытеохӀу ашӀӀн фаер аралорӀп. ГъӀпцӀагъӀохэм за-щышӀуухуӀмӀнӀым фӀшӀ чыфӀэ банкым кыӀыпхын ыкӀи ор-орӀу нӀмыкӀ счетхэм ахъщӀэ арыбгъӀ-хъанӀу ищыкӀагъӀп.

ЗыщышӀуымгъӀгъӀуш, ахъщӀэр зыгорӀэм тежӀугъӀкӀодагъӀэм е ар шӀумышӀлӀэр цыфым икартӀэ

лефонымкӀэ макъэ кыӀзышӀуа-гъӀӀуӀкӀэ банкым шӀуфытеуи, кӀӀбарым ылӀӀӀӀӀэ шӀыпкӀӀэр зӀжӀугъашӀ.

ГъӀпцӀагъӀохэм зыхуымыгъӀгъӀӀӀ, сакъыныгъӀэ кыӀзыхӀжӀугъаф

ИнтернетымкӀэ товархэр зы-щӀхэрӀм ыкӀи зыщӀафыхэрӀм цыфхэр агъӀпцӀагъӀэхӀу пчӀа-гъӀэр хӀбзӀуухуӀмӀкӀо кӀулыкӀу-хэм агъӀунафы. ГуцыӀэм пае, илӀӀэс 43-рӀэ зыныбж бзылфы-гъӀу онлайн шыкӀлӀмкӀэ алырӀ-гъур ыщӀафын гухӀлӀ зилагъӀэм сомӀэ мин 50 шӀуатыгъу. Мыщ нӀмыкӀлӀу илӀӀэс 71-рӀэ зыныбж бзылфыгъӀу ТӀхуӀтӀэмыкӀое районым щыщым щӀкӀо нӀпцым икартӀэ сомӀэ мин 13 фыри-гъӀхыагъ.

Джыри зы щыс. ИлӀӀэс 19 зыныбж кӀалӀу МыекӀопӀэ рай-оным щыпсӀурӀэм иавтомобиль фагъӀӀӀӀжыным фӀшӀ фӀло-фашӀлӀхэр зыгъӀӀӀӀӀӀӀ ымы-шӀлӀэр цыфым гурылуагъ. «Ма-стерым» пӀшлорыгъӀшӀу тефӀ-щтыр кыӀфилыпӀи, автомобилым хильхӀащт лӀмӀ-псымӀхэр кыӀ-щӀафыхэм фӀшӀ ащ тефӀщт ахъщӀэр икартӀэ фыригъӀхъанӀу кыӀрилуагъ. СомӀэ мини 7-м ехуӀр гъӀпцӀагъӀом зегъотым зыгъӀылыжыгъ.

Ащ нӀмыкӀлӀу пӀудзыгъӀэ шыкӀлӀмкӀэ джыри зы бзӀэджӀэ-

ренӀу шыкӀлӀлӀхэр кӀагъотых. УФ-м и ГупчӀэ банк кыӀзӀрӀэ-щӀауагъӀмкӀэ, зӀкӀодзакӀохэм хӀушӀхӀафыкӀыгъӀэ программӀэ телефоным тырагъӀуцо ыкӀи агъӀделӀн гухӀлӀ зилӀэ цыфхэм ялахыӀл гупсӀэхэм, янӀуасӀэхэм амакӀӀэхэм ехыщӀрӀу зашӀыӀэ афытеох. Ащ фӀэдэ шыкӀлӀм лӀапсӀэ фӀхуӀрӀэр ялахыӀлхэм, яныбджӀагъухэм, ялофшӀлӀгъухэм якӀӀӀбархӀу социальнӀэ хы-тылухэм кӀарагъахӀхэрӀр ары. АрышӀ, финансым епхыгъӀэ кӀӀбарыр зымы ешӀуымыгъа-шӀмӀэ нахышӀу. Джащ фӀэдӀу мӀхъанӀэ зилӀэ кӀӀбархэр, гу-щыӀэм пае документхэр мес-сенджерымкӀэ афӀжӀугъӀхыхӀэ хуӀмӀэ, сакъыныгъӀэ кыӀзыхӀжӀу-гъаф.

Банкым икартӀэ иномер ыкӀи кыӀшӀуфӀгъӀхыгъӀэ кӀӀбарыр шӀумышӀлӀэр сайтхэм арышӀу-мыгъахъ.

ЫпшӀӀӀӀӀӀ кыӀзӀрӀӀуагъӀу «искусственный интеллектӀлӀ» заджӀхэрӀр хакерхэм ялӀпӀӀӀ-гъушӀу хуӀгъӀ. Ар кыӀзфагъӀ-фӀдӀӀӀ гъӀпцӀагъӀохэм аудио мекъӀӀӀӀлӀхэр зӀрахыагъӀу ыкӀи цыфхэм ятыгъох.

ГуцыӀэм пае, бзӀэджӀашӀэм Телеграмм ыкӀи Ватцапыр зыгъӀефӀдӀӀӀм иаккаунт кыӀ-зӀкӀӀӀӀӀӀӀ, нӀужым ымакӀӀӀ-кӀэ афигъӀхыгъӀэ кӀӀбарыр ащ кыӀрешы. ЕтӀанӀэ, нейросетим кыӀӀӀӀӀӀӀӀӀ кӀӀбархэр кыӀ-зфигъӀефӀдӀӀӀӀӀ ежӀым кӀӀ-барыкӀэ зӀхегъӀуцо, ащ ыуж цыфхэм афытеоӀӀэ егъӀӀӀӀӀ.

**ГъӀпцӀагъӀохэм шӀуаымыгъӀӀӀӀӀ фӀшӀ хӀкӀыпӀэ
закъоу щыӀлӀр шӀумышӀлӀэр цыфым цыхъӀэ фӀ-
шӀумышӀыныр ары.**

шӀагъӀэ зӀрахыагъӀу агъӀуна-фыгъ. ИлӀӀэс 22-рӀэ зыныбж пшӀашӀӀэм унӀм исӀу ахъщӀэ кыӀгъӀхъан ылӀӀӀӀӀӀӀ гъӀп-цӀагъӀом гуригъауӀи, мылӀкоу сомӀэ мин 82-рӀэ хуӀрӀэр шӀуи-тыгъу.

Джащ фӀэдӀу зӀкӀодзакӀохэр ТӀхуӀтӀэмыкӀое районым щы-псӀурӀэ нӀбгыритӀумӀэ телефонкӀэ афытеуагъӀх. ИлӀӀэс 52-рӀэ зы-ныбж хуӀлфыгъӀэмрӀэ илӀӀэс 57-рӀэ зыныбж бзылфыгъӀэмрӀэ якӀартӀэхэм яреквизитхэр бзӀ-джӀашӀлӀхэм кыӀзӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ыкӀи нӀбгыритӀум якӀартӀэ илӀы-гъӀэ сомӀэ мини 170-рӀэ фӀдиз ашӀуатыгъу. КъӀӀӀӀӀ хуӀмӀэ, мы илӀӀэсыр кыӀзыхагъӀэм кыӀ-шыублагъӀу гъӀпцӀагъӀэ зыхӀлӀ бзӀэджӀашӀагъӀу агъӀунафыгъӀэхэм зӀрарӀу афӀхуӀгъӀэр сомӀэ мин 580-м еху.

Экспертхэм кыӀзӀралорӀмкӀэ, мыщ фӀэдэ шыкӀлӀм нахъ зиу-шӀомбгъушӀт, кыӀтеорӀм ынӀгу кӀӀӀагъӀоу ыкӀи ащ мӀкӀӀэ нӀпцыри хӀтӀу гъӀпцӀагъӀохэм ашӀӀн альӀэкӀыщт.

ГъӀпцӀагъӀохэм шӀуаымыгъӀе-лӀным фӀшӀ хӀкӀыпӀӀэ закъоу щыӀлӀр шӀумышӀлӀэр цыфым цыхъӀэ фӀшӀумышӀыныр ары. ЗыщышӀуымыгъӀгъӀуш: полицием икӀулыкӀушӀлӀ ыкӀи банкым илофышӀлӀ цыфым фытеоныш, икартӀэ иномер кыӀригъӀӀон ылӀӀӀыщтӀп ыкӀи фитӀп. Ащ фӀэдэ лӀӀу ялӀу кыӀшӀуфыте-охӀмӀэ, шӀуадӀмыгушӀӀу теле-фоныр жӀугъӀӀылыжы. Зыго-рӀкӀэ гъӀпцӀагъӀэ зыхӀлӀ бзӀ-джӀашӀагъэ кыӀжӀудыӀзрахыагъӀу щытмӀэ, полицием занкӀу зы-фӀжӀугъӀаз ыкӀи шӀор-шӀорӀу банкым е МВД-м икӀутамӀэ «илиние пӀыр» шӀуафытеу. УФ-м и УголовнӀэ кодекс ия 159-рӀэ статья кыӀзӀригъӀна-фӀрӀмкӀэ, гъӀпцӀагъӀэ зыхӀлӀ бзӀэджӀашӀагъэ зезыхагъӀэм уголовнӀэ пшӀӀӀӀӀӀӀӀ рагъӀ-хышӀт, хӀапсӀи тыралӀхъан альӀэкӀыщт.

КИАРӀ Фатим.

**Банкым икартӀэ иномер ыкӀи кыӀшӀуфӀгъӀхыгъӀэ
кӀӀбарыр шӀумышӀлӀэр сайтхэм арышӀуымыгъахъ.**

ственнӀэ отделӀу ТӀхуӀтӀэмыкӀое районым щыӀэм мы хуӀгъӀ-шӀа-гъӀмкӀэ уголовнӀэ лӀф кыӀзӀ-луихыгъ. Мы уахӀтӀэм ехуӀлӀу полицием икӀулыкӀушӀлӀхэм бзӀэджӀашӀлӀм икыӀчӀлӀгъӀӀынкӀэ лӀфӀтхӀэбзӀэ зӀфӀшӀхӀафхэр рагъӀкӀокӀых.

АР-м хӀгъӀу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и МинистерствӀэ цыфхэм кӀа-

ижӀугъӀхыагъӀэм ащ емылӀы-тыгъӀу чыфӀу банкым кыӀы-шӀухыгъӀэр шӀоры зыпшыны-жышӀтыр. АрышӀ, шӀумышӀлӀэрӀм икартӀэ ахъщӀэр ишӀуымыгъахъ.

Финанс операция шӀушы-ным ыпӀкӀэ кыӀшӀупзблагъӀэхэр, лӀахыӀлхэр щыжӀугъӀгуаӀзӀх. АхъщӀу счетым илӀыр шӀушӀо-кӀодыным ищынагъо щыӀу те-

КартӀэм пылӀ кӀӀбарыр зымы ешӀуымыӀу

ЦыхъӀшӀлӀгъу цыфхэр агъӀп-цӀӀнхэм фӀшӀ бзӀэджӀашӀлӀхэм

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием иллыккы кулыккы и депутат иполномочиехэм ягъэцэклэнккэ гарантиехэм яхылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2023-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием иллыккы кулыккы и депутат иполномочиехэм ягъэцэклэнккэ гарантиехэм яхылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием иллыккы кулыккы и депутат иполномочиехэм ягъэцэклэнккэ гарантиехэм яхылаагъ» зыфилоу N 175-р зытетэу 2008-рэ илэсым мэлылфэгъум и 29-м къыдэккыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2008, N 4; 2020, N 12) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) пэублэр мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«Урысые Федерацием и Конституцие, Федеральнэ

законэу «Урысые Федерацием чыплэ зыгъэлоушлэжыныр зэрэщызэхъагъэм ехылаагъ» зыфилоу N 131-р зытетым, Адыгэ Республикэм и Конституцие, Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыплэ зыгъэлоушлэжыныр зэрэщызэхъагъэм ехылаагъ» зыфилоу N 294-р зытетым атегъэспыхъагъэу мы Законыр аштагъ муниципальнэ образованием иллыккы кулыккы и депутат иполномочиехэм ягъэцэклэнккэ лъапсэу щылэхэр икыуу гъэунафыгъэнхэм пае.»;

2) я 10-рэ статья мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«Федеральнэ законэу N 131-р зытетэу «Урысые Федерацием чыплэ зыгъэлоушлэжыныр зэрэщызэхъагъэм ехылаагъ» зыфилоу 2003-рэ илэсым чъэпыогъум и 6-м къыдэккыгъэм, Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыплэ зыгъэлоушлэжыныр зэрэщызэхъагъэм ехылаагъ»

зыфилоэрэм, муниципальнэ образованием иу став атегъэспыхъагъэу федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ къыдалытэрэ нэмыккэ социальнэ гарантиехэри депутатим илэнхэ ылъэкышт.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм къыщыублагъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2023-рэ илэс N 297

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон зауламэ зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2023-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм хэдынхэмккэ и Гупчэ комиссие ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1999-рэ илэсым мэкъуогъум и 1-м аштагъэу N 129-р зытетэу «Адыгэ Республикэм хэдынхэмккэ и Гупчэ комиссие ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 1999, N 6; 2003, N 11; 2007, N 5, 12; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 8; 2011, N 8; 2012, N 12; 2014, N 2, 7; 2015, N 11; 2017, N 5, 12; 2019, N 11; 2020, N 7, 12; 2021, N 6; 2022, N 11; 2023, N 8, 11) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 6-рэ статья иа 1-рэ лахэ иа 5-рэ пункт хэт гуцылэхэу «хэдынхэм, референдумым» зыфилоэрэм ауж гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылыкоу къэралыгъо хабзэм и федеральнэ кулыккыухэм яхэдын зыфэгъэхъазыргъэным ыккы зэхэцэгъэным пае къыхагъэккыгъэр» зыфилоэрэр хэгъэхъогъэнхэм;

2) я 10-рэ статья иа 6-рэ лахэ кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм иккыалэ, ирайон ичылплэ хэдзэккы комиссие ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2022-рэ илэсым шышхъэулам и 12-м аштагъэу N 88-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иккыалэ, ирайон ичылплэ хэдзэккы комиссие ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2002, N 8; 2007, N 5; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 8; 2011, N 8; 2012, N 12; 2014, N 2; 2016, N 4; 2017, N 12; 2019, N 11; 2020, N 7, 12; 2022, N 11; 2023, N 8, 11) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 6-рэ статья иа 3-рэ лахэ иа 5-рэ пункт хэт гуцылэхэу «хэдынхэм, референдумым» зыфилоэрэм ауж гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылыкоу къэралыгъо хабзэм и федеральнэ кулыккыухэм яхэдын зыфэгъэхъазыргъэным ыккы зэхэцэгъэным пае къыхагъэккыгъэр» зыфилоэрэр хэгъэхъогъэнхэм;

2) я 16-рэ статья иа 14-рэ лахэ кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнэу.

Я 3-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ обра-

зованием ипащэ ихэдын ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2002-рэ илэсым шышхъэулам и 12-м аштагъэу N 89-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием ипащэ ихэдын ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2002, N 8; 2004, N 4; 2005, N 5; 2006, N 12; 2007, N 5; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 2, 8, 11; 2011, N 8; 2012, N 4, 12; 2014, N 6; 2015, N 3, 8, 12; 2018, N 3, 11; 2019, N 4, 11; 2020, N 11, 12; 2021, N 6; 2023, N 6, 8) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 18-рэ статья гуцылэхэу «нэмыккэ законхэм» зыфилоэрэр хэгъэхъогъэнхэм;

2) я 25-рэ статья я 23-рэ лахыр хэгъэхъогъэнэу ыккы ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«23. Дзэ частхэм ащызэхэщэгъэ хэдзыплэ участкэхэм сурэтхэр ащытезыхын зыльэккыштхэр къэбар жъугъэм иамалхэм ялыккылохэу мы статья иа 18-рэ лахэ диштэу аккредитацие ашыгъэхэр, дзэ частым икомандир ащккэ лизын зэритыгъэхэр ары.».

Я 4-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием иллыккы кулыккы и депутатхэм яхэдын ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илэсым мэкъуогъум и 21-м аштагъэу N 326-р зытетэу «Муниципальнэ образованием иллыккы кулыккы и депутатхэм яхэдын ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2005, N 6; 2006, N 12; 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 8, 11; 2011, N 8; 2012, N 12; 2013, N 3, 5, 8; 2014, N 6; 2016, N 8, 11; 2018, N 3, 5, 11; 2019, N 4, 11; 2020, N 11, 12; 2021, N 6; 2023, N 4, 6, 8) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

я 20-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием игражданхэр хэдынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжъэнхэмккэ фитыныгъэу ялэхэм афэгъэхьыгъэу гарантие шхъалэхэм яхылаагъ» зыфилоэрэм, нэмыккэ законхэм адиштэу участкэ хэдзэккы комиссиехэр зэхэцэх.»;

2) я 26-рэ статья я 17-рэ лахыр хэгъэхъогъэнэу ыккы ар мыщ тетэу къэ-

тыгъэнэу:

«17. Дзэ частхэм ащызэхэщэгъэ хэдзыплэ участкэхэм сурэтхэр ащытезыхын зыльэккыштхэр къэбар жъугъэм иамалхэм ялыккылохэу мы статья иа 14-рэ лахэ диштэу аккредитацие ашыгъэхэр, дзэ частым икомандир ащккэ лизын зэритыгъэхэр ары.»;

3) я 87-рэ статья иа 1-рэ лахэ иащэнэрэ гуцылэхыгъэу мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Мы Законом иа 5-рэ статья иа 6-рэ лахэ зигугъу къышлырэ плалэхэри къыдыхэллытагъэу мы Законом иа 5-рэ статья иа 3-рэ лахэ къышылдылтыгъэу мэфэ блогъэм хэдын тедзэхэр зэхэцэнхэу амал щымылэ зыхъуккэ, мы Законом иа 5-рэ статья иа 3-рэ лахэ зигугъу къышлырэм къыккылылорэ мафэм е мы Законом иа 5-рэ статья иа 5 — 8-рэ лахэхэм къащылдылтыгъэу положениехэм адиштэу хэдынхэр зыщыккышт мафэр къэмысызэ нэмыккэ мафэр горэм ахэр щылэнхэу агъэнафэх.».

Я 5-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдын ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илэсым шышхъэулам и 4-м аштагъэу N 351-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдын ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъугъоягъэхэр, 2005, N 8; 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 2, 7, 8, 11; 2011, N 8; 2012, N 4, 12; 2014, N 2, 6; 2015, N 10; 2016, N 3, 4, 8; 2018, N 5, 11; 2019, N 4, 11; 2020, N 11, 12; 2021, N 6; 2022, N 7; 2023, N 8) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

я 21-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1. Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием игражданхэр хэдынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжъэнхэмккэ фитыныгъэу ялэхэм афэгъэхьыгъэу гарантие шхъалэхэм яхылаагъ» зыфилоэрэм, нэмыккэ федеральнэ законхэм ыккы мы Законом адиштэу участкэ хэдзэккы комиссиехэр зэхэцэх.»

2. Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием игражданхэр хэдынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжъэнхэмккэ фитыныгъэу ялэхэм афэгъэхьыгъэу гарантие шхъалэхэм яхылаагъ» зыфилоэрэм иа 19-рэ статья иа 2-рэ пункт диштэу зэ-

хэцэгъэ хэдзыплэ чыплэм иу часткэ хэдзэккы комиссиеккэ зэрэзэхэщэрэм ехылаагъэу унашъор заштэрэр ыккы чыплэ хэдзэккы комиссием ар къызыхиутырэр участкэ хэдзэккы комиссием хэтхэм японномочиехэм ялалъэ иккынккэ мэфэ 60 нахэ маккэ къэмынэжыгъэу ары.

3. Участкэ хэдзэккы комиссием хэгъэхъащт кандидатурэхэмккэ предложениехэр чыплэ хэдзэккы комиссием загъэхьыгъэу фаер чыплэ хэдзэккы комиссием иунашъоу участкэ хэдзэккы комиссиер зэрэзэхэщэрэм ехылаагъэр къызыхаутырэ мафэм ыуж мэфэ щэккэ нахыбэ темышлэу ары.

4. Участкэ хэдзэккы комиссиеккэ зэрэзэхэщэрэм ехылаагъэу унашъор чыплэ хэдзэккы комиссием зиштэрэр участкэ хэдзэккы комиссием хэтхэм японномочиехэм ялалъэ иккынккэ мэфэ фитф къэнагъэу ыккы а плалъэр зыккырэ мафэм нахэ мыгужоу ары.»;

2) я 28-рэ статья я 17-рэ лахыр хэгъэхъогъэнэу ыккы ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«17. Дзэ частхэм ащызэхэщэгъэ хэдзыплэ участкэхэм сурэтхэр ащытезыхын зыльэккыштхэр къэбар жъугъэм иамалхэм ялыккылохэу мы статья иа 14-рэ лахэ диштэу аккредитацие ашыгъэхэр, дзэ частым икомандир ащккэ лизын зэритыгъэхэр ары.»;

3) я 90-рэ статья иа 2-рэ лахэ иащэнэрэ гуцылэхыгъэу мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

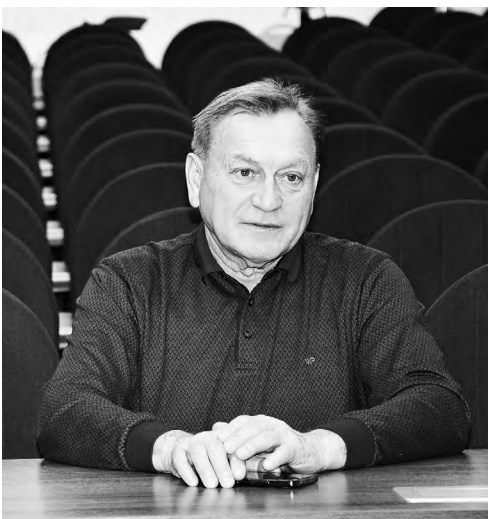
«Мы Законом иа 5-рэ статья иа 5-рэ лахэ зигугъу къышлырэ плалэхэри къыдыхэллытагъэу мы Законом иа 5-рэ статья иа 2-рэ лахэ къышылдылтыгъэу мэфэ блогъэм хэдын тедзэхэр зэхэцэнхэу амал щымылэ зыхъуккэ, мы Законом иа 5-рэ статья иа 2-рэ лахэ зигугъу къышлырэм къыккылылорэ мафэм е мы Законом иа 5-рэ статья иа 4 — 7-рэ лахэхэм къащылдылтыгъэу положениехэм адиштэу хэдынхэр зыщыккышт мафэр къэмысызэ нэмыккэ мафэр горэм ахэр щылэнхэу агъэнафэх.».

Я 6-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2023-рэ илэс N 298

КъэгъэлъэгъоныкIэхэм ягъэуцун дэлажъэ

АР-м иконцертнэ зэхэхъэ икамернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адам ыцIэ зыхьырэр спектаклыкIэхэм ягъэуцун дэлажъэ. Театрэм ихудожественнэ пашэу Юныс Сулеймановым къызэриуагъэмкIэ, Евгений Шварц итхыгъэу «Обыкновенное чудо» зыфилюрэм джырэкIэ Iоф дашIэ. Рольхэр агощыгъахэх, къэзышыштхэр агъэнэфагъэх, оркестрэр мэкъамэхэм адэлажъэ.

ЗэрэрахъуэхэрэмкIэ жьоныгъуакIэм ыкIэм театрэр зикIасэхэм къэгъэлъэгъоныкIэр апагъохышт. Ащ нэмыкIэу адыгъ лъэпкъым итарихъ нэклубгъохэм ащыщ фэгъэхыгъэ IофшIагъэкIэу «Тыргъэтау» зыфилюрэр агъэуцу.

— АР-м культурэмкIэ и Министерствэ драматургхэм азыфагу зэнэкъокъу зехищэгъагъ. Галина Лодьяновам ипъесэу «Воительница Тыргъэтау» ащ хэлэжъэгъагъ ыкIи я 3-рэ чIыпIэр къыщыдихыгъагъ. Ащ иIофшIагъ дгъэфедэрэр. Меотхэмрэ синдхэмрэ ялэхъан IофшIагъэм къырегъэлъэгъукIы. Ащ пылъ тарихьыр зэкIэ къэбгъэлъэгъошъуцтэп, ау авторым IэнзубытыпIэ ышIырэр зы Iахъ. Сэ къэгъэлъэгъонымкIэ сырежиссер. Къэзышыштхэр дгъэнэфагъэх. Артистхэм ащыгъыцтымкIэ джырэкIэ сурэтхэр ашIых, ащ Даур Людмила фэгъэзагъ. Сценографир Сихъу Рэмзан ытхъэ илэ. Мэкъамэхэр композиторэу Андрей Семеновым етхых. Москва цыщ Владислав Старчевскэм усэхэм Iоф адеиIэ. Хореографир Хъаджэ Иланд егъэуцу. ТызэрэгъуэрэмкIэ гъэшIэгъоны хъуцт. Ионыгъо

мазэм къэдгъэлъэгъонэу итэхъухъэ, — къытфилютагъ УФ-м ыкIи АР-м искусствэхэмкIэ язаслуженнэ IофшIау, АР-м иконцертнэ зэхэхъэ икамернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адам ыцIэ зыхьырэм ихудожественнэ пашэу Юныс Сулеймановым.

Ау ащ изакъоп, я 30-рэ лъэхъанэу театрэр зыщылажъэрэр мы гъатхэ игъэкIотыгъэу хигъэунэфыкIышт. Мы лъэныкъомкIи гъэхъазырынхэр маклох.

КъэгъэлъэгъоныкIэхэм зэрадэлажъэрэм даклоу театрэм инепэрэ IофшIэни лъегъэкIуатэ. Ирепертуар щыщ IофшIагъэхэу, цыфхэм шIу альэгъугъэхэр къегъэлъагъох. ГушIэм пае, Шекспир иIофшIагъэ техыгъэ спектаклэу «Много шума из ничего» зыфилюрэр непэ Мыекъуапэ къыщыгъэлъэгъошт. Театрэм ар зигъэуцугъэр илэсипшI хъугъэ. Мэкъамэхэр Александр Гончаровымрэ Михаил Арзумановымрэ атхыгъэх, дирижерэу Аркадий Хусниаровым оркестрэм пае ахэр зэригъэфэжыгъэх.

— Спектаклыр цыфхэм агу рехъы. ИлэсипшI фэдиз хъугъэу къэтэгъэлъагъоми, цыфыбэ къеугъоми. Адыгеим имызакъоу Урысыем икIэлэ зэфэшхъафхэм и тцагъэ, Московскэ, Самарскэ хэкухэм къащыдгъэлъэгъуагъ, — къытфилютагъ

Юныс Сулеймановым.

Хъанэхъу Адам ыцIэ зыхьырэ камернэ театрэр республикэмкIэ анахъ цыфыбэ къэзыгуоирэмэ ащыщ. Ежъхэм ятеатрэ зыхэт концерт къэтыпIэу «Налмэсым» джырэкIэ гъэцкIэжынхэр зэрэщыклохэрэм къыхэкIэу, непэ камернэ музыкальнэ АР-м ифилармоние щэлажъэ. Зы пчэгум купыбэ зэрэщызэдэлажъэрэм къыхэкIэу республикэм икIэлэ шъхалэ къыщатырэ къэгъэлъэгъонхэр агъэмэкIагъэх, ау районхэм дэкIыгъохэр ренэу ащырялэх.

— Тэ тыздэлажъэрэр цыфхэм агу рехъы. Артист закъохэп ныIа, оркестрэ псау тигъус. Къытэллэхэрэм агу ащ лъэшэу ещэфы. Етланэ,

тызэблэгъэрэ псэунIэхэм тикъэгъэлъэгъонхэр зыщыклоу яIэхэм тIысынIэ къафанэрэп. Ары шIу тызэралъэгъурэр къэзыгъэлъагъорэр. Цыфхэр къа-клохэмэ, ащыгъум агу тырехъы. Ары зыхъукIэ тыряцы-кIагъ, арышI, нахъ дэгъоу Iоф тшIэн, тыздэлэжъэн фае, — къыддэгъуашъ

Юныс Сулеймановыр.

Театрэм ирепертуар закъоп ыгъэаирэр цыфэу шылажъэхэрэми ахегъахъо. Мы IофшIэгъу илэсэу клорэм нэбгыриплI клэу ыштагъ. Ахэри непэрэ къэгъэлъэгъонхэм ахищагъэхэу Iоф ашIэ.

АНЦОКЪО Ирин.

Сурэтхэр: камернэ музыкальнэ театрэр.

Зэхъышагъэр ыкIи къыдззыгъэкIырэр: АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: 385000 кь. Мыекъуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр: 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79

Редакцием авторхэм къаIихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу I,5-рэ дэлгъэу, шрифтыр I2-м нахъ цыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIэгъэкIожьых. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр: УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерство и Тemyр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр АО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4190 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 91

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахъэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахъэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэр МэщIэкъо С. А.

Редактор шъхьалэм игуадзэр Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжъ зыхьырэ секретарыр Тхьаркъошъо А. Н.

Самбо

Гъомлэшк Анзор ящэнэрэ хъугъэ

Нижегородскэ хэкум икIалэу Кстово самбэмкIэ зэнэкъокъухэр щыкIуагъэх. Урысыем ишъольыр зэфэшхъафхэм къарыкIыгъэ спортсмен 450-м ехъумэ заушэтыгъ.

Тигъэзет къызэрэхиутыгъэу теклоныгъэр къыдахыгъ Тыгъужь Тимуррэ Хъакъуй Амиррэ. Джащ фэдэу ящэнэрэ чIыпIэр къыфагъэшъошагъ республикэм илIыкIоу Гъомлэшк Анзор. КIалэхэр зыгъасэхэрэр Делэкъо Адам, Хъабэхъу Адам ыкIи Гъомлэшк Алий. Апэрэ хъугъэхэр Урысыем ихэшыпыкIыгъэ коман-дэ хэхъагъэх.

Гъэхъэгъэшлэхэр зышIыгъэ тиспортсменхэм джыри зэ тафэгъушIо, тапэки Адыгеим ыцIэ дахэкIэ парэгъэлонэу афэтэлэ.

СамбэмкIэ ержапIэр

